

HØRING - FORSLAG TIL INNRETNING PÅ HAVBRUKSFONDET

Samlet Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for teknikk og miljø	22/16	21.01.2016
Formannskapet	11/16	02.02.2016

Saksbehandler: Målfrid Eide	Arkivsaknr.: 2015/8498-3

Møtebehandling i Formannskapet - 02.02.2016

Vedtak (i samsvar med rådmannens innstilling):

Askøy kommune mener at foreslåtte fordelingsnøkkel og opprettelse av et havbruksfond er positivt. At beløpet fordeles etter maksimal tillatt biomasse (MTB) i kommunen virker som en rettferdig fordeling av midlene, samtidig som den er etterprøvbar og trolig enkel å administrere.

Askøy kommune mener at direkte utbetaling til kommunene er å anbefale. Modellen er mest uforutsigbar, men gir det største utbyttet til kommunene. Askøy kommune mener at kommunene må kunne forvalte disse midlene på en god måte, eksempelvis ved å opprette egne kommunale fond for fordeling av midlene mellom år.

Dersom det velges en prosentvis utbetaling av midlene, anbefaler Askøy kommune modellen med en høy prosentvis utbetaling fra fondet.

Askøy kommune ber om en vurdering om fylkeskommunenes andel bør kunne øremerkes utfordringer i havbruksnæringen og forbedring av miljøforhold i kystsonen.

Kommunen vil påpeke at det er viktig å ta hensyn til klima- og miljøforhold ved tildeling av nye konsesjoner.

Innstilling fra UTM (i samsvar med rådmannens innstilling):

Askøy kommune mener at foreslåtte fordelingsnøkkel og opprettelse av et havbruksfond er positivt. At beløpet fordeles etter maksimal tillatt biomasse (MTB) i kommunen virker som en rettferdig fordeling av midlene, samtidig som den er etterprøvbar og trolig enkel å administrere.

Askøy kommune mener at direkte utbetaling til kommunene er å anbefale. Modellen er mest uforutsigbar, men gir det største utbyttet til kommunene. Askøy kommune mener at kommunene må kunne forvalte disse midlene på en god måte, eksempelvis ved å opprette egne kommunale fond for fordeling av midlene mellom år.

Dersom det velges en prosentvis utbetaling av midlene, anbefaler Askøy kommune modellen med en høy prosentvis utbetaling fra fondet.

Askøy kommune ber om en vurdering om fylkeskommunenes andel bør kunne øremerkes utfordringer i havbruksnæringen og forbedring av miljøforhold i kystsonen.

Kommunen vil påpeke at det er viktig å ta hensyn til klima- og miljøforhold ved tildeling av nye konsesjoner.

Behandling:

Avstemming:

Innstilling fra UTM (i samsvar med rådmannens innstilling): Enstemmig

Møtebehandling i Utvalg for teknikk og miljø - 21.01.2016

Innstilling/vedtak: (i samsvar med rådmannens innstilling)

Askøy kommune mener at foreslåtte fordelingsnøkkel og opprettelse av et havbruksfond er positivt. At beløpet fordeles etter maksimal tillatt biomasse (MTB) i kommunen virker som en rettferdig fordeling av midlene, samtidig som den er etterprøvbare og trolig enkel å administrere.

Askøy kommune mener at direkte utbetaling til kommunene er å anbefale. Modellen er mest uforutsigbar, men gir det største utbyttet til kommunene. Askøy kommune mener at kommunene må kunne forvalte disse midlene på en god måte, eksempelvis ved å opprette egne kommunale fond for fordeling av midlene mellom år.

Dersom det velges en prosentvis utbetaling av midlene, anbefaler Askøy kommune modellen med en høy prosentvis utbetaling fra fondet.

Askøy kommune ber om en vurdering om fylkeskommunenes andel bør kunne øremerkes utfordringer i havbruksnæringen og forbedring av miljøforhold i kystsonen.

Kommunen vil påpeke at det er viktig å ta hensyn til klima- og miljøforhold ved tildeling av nye konsesjoner.

Behandling:

Rådmannens innstilling:

Askøy kommune mener at foreslåtte fordelingsnøkkel og opprettelse av et havbruksfond er positivt. At beløpet fordeles etter maksimal tillatt biomasse (MTB) i kommunen virker som en rettferdig fordeling av midlene, samtidig som den er etterprøvbare og trolig enkel å administrere.

Askøy kommune mener at direkte utbetaling til kommunene er å anbefale. Modellen er mest uforutsigbar, men gir det største utbyttet til kommunene. Askøy kommune mener at kommunene må kunne forvalte disse midlene på en god måte, eksempelvis ved å opprette egne kommunale fond for fordeling av midlene mellom år.

Dersom det velges en prosentvis utbetaling av midlene, anbefaler Askøy kommune modellen med en høy prosentvis utbetaling fra fondet.

Askøy kommune ber om en vurdering om fylkeskommunenes andel bør kunne øremerkes utfordringer i havbruksnæringen og forbedring av miljøforhold i kystsonen.

Kommunen vil påpeke at det er viktig å ta hensyn til klima- og miljøforhold ved tildeling av nye konsesjoner.

Avstemming:

Rådmannens innstilling:

Enstemmig.

RÅDMANNENS INNSTILLING:

Askøy kommune mener at foreslåtte fordelingsnøkkel og opprettelse av et havbruksfond er positivt. At beløpet fordeles etter maksimal tillatt biomasse (MTB) i kommunen virker som en rettferdig fordeling av midlene, samtidig som den er etterprøvbart og trolig enkel å administrere.

Askøy kommune mener at direkte utbetaling til kommunene er å anbefale. Modellen er mest uforutsigbar, men gir det største utbyttet til kommunene. Askøy kommune mener at kommunene må kunne forvalte disse midlene på en god måte, eksempelvis ved å opprette egne kommunale fond for fordeling av midlene mellom år.

Dersom det velges en prosentvis utbetaling av midlene, anbefaler Askøy kommune modellen med en høy prosentvis utbetaling fra fondet.

Askøy kommune ber om en vurdering om fylkeskommunenes andel bør kunne øremerkes utfordringer i havbruksnæringen og forbedring av miljøforhold i kystsonen.

Kommunen vil påpeke at det er viktig å ta hensyn til klima- og miljøforhold ved tildeling av nye konsesjoner.

SAMMENDRAG

Høringsutkastet legger til grunn at mange kommuner opplever at de får for lite igjen for å tilrettelegge for havbruksnæringen. Næringen har hatt en sterk vekst over flere tiår, siden 2005 er produksjonen av laks og ørret mer enn doblet. Regjeringen vil legge til rette for videre vekst i oppdrettsnæringen, hvor en av forutsetningene er tilgang på tilstrekkelig og egnet areal. I regjeringens politiske plattform går det frem at kommuner som stiller areal til rådighet bør oppleve større positive ringvirkninger fra aktiviteten, og at store deler av vederlaget for nye konsesjoner bør tilfalle berørte kommuner. I Meld. St. 16 (2014-2015) «Havbruksmeldingen» presenterer regjeringen et nytt system for justering av kapasiteten i oppdrettsnæringen basert på miljøindikatorer, handlingsregler og en inndeling av kysten i produksjonsområder.

Næringskomiteen har i sin innstilling til meldingen gått inn for at 80 % av vederlaget for tildeling av ny kapasitet skal tilfalle kommunal sektor, mens statens andel skal være 20 %. Av andelen til kommunal sektor foreslår man en fordelingsnøkkel hvor 70 % går til kommunene og 10 % til fylkeskommunene. Videre er regjeringen bedt om å opprette et havbruksfond som skal

sikre en rimelig fordeling av kommunal sektors andel av vederlaget på alle fylkeskommuner og kommuner med oppdrettsvirksomhet.

Avgjøres av:

F

Behandles i følgende utvalg:

UTM

Videre saksgang:

Høringssvar sendes til Nærings- og fiskeridepartementet innen 18. februar 2016.

Saksopplysninger:

Høringsnotatet beskriver at havbruksnæringens arealbeslag er i følge beregninger 420 km², tilsvarende ca 0,5 % av samlet sjøareal innenfor grunnlinjen. Inkluderes faktorer som smittesoner, forebygging mot lakselus og sykdom øker arealbruken til vel 20 000 km². Selv om Norge har en lang kyst og havbruksnæringens direkte arealbeslag er lite, er tilgang på areal en reell knapphetsfaktor. Havbruksnæringen trenger nye og egnede arealer for å kunne vokse videre. Grunnet periodevis brakklegging er det ikke produksjon på alle lokalitetene samtidig. I gjennomsnitt er det til enhver tid produksjon ved ca 55 – 65 % av lokalitetene. Samlet Maksimalt Tillatt Biomasse (MTB) for kommersielle tillatelser til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret var per 10.11.2015 på 3,04 millioner tonn. Gjennomsnittlig lokalitetsstørrelse var på 3.218 tonn, men med store variasjoner. I følge Nofima stod havbruksnæringen i 2013 for en direkte verdiskapning til BNP på 14,7 milliarder kroner. Brutt ned på lokalitetsnivå tilsvarer dette i gjennomsnitt en verdiskapning på 25,7 millioner kroner, eller en sysselsetting på 17 årsverk per lokalitet i bruk.

Stortingets innstilling (v/Næringskomiteen) peker på at økt vederlag til kommunene og fylkeskommunene er viktig for å stimulere kommunene til å stille egnede arealer til rådighet for oppdrettsnæringen. Kommuner og fylkeskommuner med oppdrettsvirksomhet skal få 80 % av inntektene fra både vederlag for nye konsesjoner og vekst i eksisterende. Midlene skal fordeles gjennom et havbruksfond. De resterende 20 % tilfaller staten. Komiteen ber regjeringen legge frem en drøftelse på ulike fordelingsnøkler, og legge frem den fordelingsnøkkel den finner mest tjenlig til alle kommuner og fylkeskommuner som har oppdrettsvirksomhet. Komiteen ber regjeringen involvere relevante aktører på området i utarbeidelse av lovendring og forskrift(er). Den endelige innretningen av havbruksfondet skal legges frem for Stortinget.

Departementet kommenterer at etter Stortingets intensjon skal havbruksfondet sikre en rimelig fordeling på alle kommuner med oppdrettsvirksomhet. Samtidig går det frem at fondet skal stimulere kommunene til å gi næringen tilgang til egnede lokaliteter. En fjerde målsetting er at ordningen bør være enkel å administrere. Departementet tar også med seg kommunenes ønske om mest mulig forutsigbare inntekter som et viktig hensyn.

Avgrensinger og premisser

Fondet skal kun gjelde oppdrett av laks, ørret og regnbueørret i sjø. Regjeringen har besluttet å innføre en prøveordning med utviklingskonsesjoner med tidsbegrensning på 15 år, som kan konverteres til kommersielle tillatelser for et vederlag på 10 millioner kroner etter en gitt tid. Ordningen med utviklingskonsesjoner betyr at i disse tilfellene vil ikke fondet få tilført midler før etter flere år. Kapasitetsøkning på 5 % på eksisterende tillatelser fordeles med andel på 50-50 mellom stat og kommunal sektor, og vil ikke inngå i havbruksfondet. Vederlaget for alle tillatelser som tildeles fra 1. januar 2016 skal fordeles med 80 % til kommunal sektor og 20 % til staten, hvorav kommunal sektor fordeles gjennom havbruksfondet.

Departementet mener at inntektene fra fremtidige kapasitetstildelinger bør fordeles på alle fylkeskommuner og kommuner som har oppdrettsvirksomhet, uavhengig av om fylkeskommunen/kommunen ligger i et område hvor kapasiteten på konsesjonsnivå økes, reduseres eller holdes uendret. Stortinget har lagt til grunn at alle kommuner og fylkeskommuner med oppdrettsvirksomhet skal få en andel av fondet, ikke bare de som tilrettelegger for nye lokaliteter. Størrelsen på inntektene til havbruksfondet vil avhenge av hvor mye ny produksjonskapasitet som blir tildelt, noe som i henhold til systemet beskrevet i havbruksmeldingen igjen vil avhenge av lakselus-situasjonen. På sikt vil andre forhold kunne inngå i handlingsregelen. Med en god lakselus-situasjon, hvor mange produksjonsområder blir åpnet for vekst, vil inntektene til fondet kunne bli betydelige. Det motsatte blir tilfellet dersom lakselus-situasjonen utvikler seg i negativ retning og få produksjonsområder blir åpnet for vekst. Størrelse på inntektene vil i tillegg avhenge av hvilken pris som oppnås ved tildeling av ny kapasitet. Fondets størrelse vil også avhenge av om midlene betales ut umiddelbart etter at de er kommet inn til fondet, eller om utbetaling spres over flere år.

I forhold til innretning av havbruksfondet, drøftes det ulike fordelingsnøkler mellom a) fylkeskommuner og kommuner, b) kommuner og c) fylkeskommuner.

Stortinget har under sin behandling forutsatt en fordeling med 10 % til fylkeskommunene og 70 % til kommunene. Departementet har satt opp et talleksempel som illustrerer fordelingen basert på Stortingets forutsetninger og basert på at inntekt fra tildeling av ny kapasitet i et år er på 1 milliard kroner, hvorav fylkeskommunen skal ha 10 %. Om man enten velger lik fordeling av midlene per fylke, eller fordeling etter tillatt produksjon (MTB-Maksimalt tillatt biomasse), så vil dette utgjøre store forskjeller. Ved fordeling etter biomasse vil for eksempel Nordland fylkeskommune bli tilgodesett med 20 millioner kroner, mens Aust-Agder fylkeskommune vil få 49.140 kroner. Hordaland ville i eksempelet fått ca. 15 millioner kroner. Ved lik fordeling av midlene vil hver fylkeskommune få ca. 9 millioner kroner. Det understrekes at inntektene kan bli høyere eller lavere avhengig av hvor mye ny kapasitet som blir tildelt og til hvilken pris.

Fordelingsnøkkel mellom kommuner.

Departementet ser for seg flere mulige fordelingsnøkler som i varierende grad er egnede. En mulighet er å fordele inntektene likt på alle kommuner. I et eksempel hvor kommunenes andel det første året er på 1 milliard kroner, vil det innebære en utbetaling på 6,25 millioner kroner til den enkelte kommune. Departementet vurderer at en slik fordelingsnøkkel ville gi urimelige utslag, fordi det er store forskjeller i hvor mye oppdrettsvirksomhet det er i de ulike kommunene. Lik fordeling gir heller ingen inteciver til å tilrettelegge for nye eller mer egnede lokaliteter.

En annen mulighet er å fordele inntekten eller lokalitets MTB (Maksimal Tillatt Biomasse). En slik fordelingsnøkkel er enkel å forholde seg til, og sikrer at kommunene med mest oppdrett også får størst andel av inntektene. Dette vil gi en forutsigbar og stabil fordeling av inntektene, i tillegg til at den gir et incentiv til å tilrettelegge for nye lokaliteter. En potensiell ulempe med dette er at opp mot 50 % av lokalitetene til enhver tid er brakklagte, og det kan være store forskjeller i hvor hyppig lokaliteten er i bruk. Denne fordelingen sikrer derfor ikke at kommunene som faktisk har mest oppdrett i sine områder får mest igjen. Både NFKK (Nettverk for fjord- og kystkommuner), Sjømat Norge og Norsk industri har likevel i sine foreløpige innspill pekt på at lokalitets-MTB kan være en fornuftig fordelingsnøkkel. Fordeling ut fra faktisk bruk av lokalitets-MTB vil være mer krevende.

Departementet har satt opp et eksempel på fordeling etter lokalitets-MTB basert på tilfeldig valgte verdier av inntekt på 500 mill. kroner, 1 mrd. kroner og 2 mrd. kroner. Departementet ser i utgangspunktet ikke at en slik fordelingsnøkkel gir urimelige utslag, men ber høringsinstansene om innspill til fordelingen. I høringskrivets regneeksempel er Askøy «tilgodesett» med henholdsvis 1,5 mill. kroner, 3 mill. kroner og 6 mill. kroner.

Fysisk arealbeslag kan også brukes som utgangspunkt for en fordeling av midlene. Det vil likevel være noe mer krevende sammenlignet med en fordeling basert på lokalitets-MTB.

En fordeling basert på slaktevolum på lokalitetsnivå i de enkelte kommuner er også mulig fordi tallene rapporteres gjennom Altinn. Fordeling etter slaktevolum vil bety at fordelingsnøkkelen knyttes til verdiskapning heller enn til arealbeslag, noe departementet i utgangspunktet ikke ser på som hensiktsmessig. En positiv side er imidlertid at kommunene med de mest produktive lokalitetene blir premiært. Fordelingsnøkkelen vil også gi incentiv til å tilrettelegge for de mest produktive arealene. På den annen side blir sammenhengen mellom klarering av nye lokaliteter og økte inntekter fra fondet svekket fordi klarering av nye lokaliteter ikke umiddelbart fører til økt slaktevolum; det tar tid før fisken er klar for slakting. I tillegg kan det bli større svingninger i kommunenes inntekter fra år til år, eksempelvis ved sykdomsutbrudd.

Departementet ber høringsinstansene vurdere om det kan finnes andre fordelingsnøkler som kan være aktuelle, og om det kan finnes effekter av de drøftede fordelingsnøklerne som ikke er omtalt.

Dersom inntektene fordeles fullt ut etter eksisterende lokalitets-MTB, er det et spørsmål om det i stor nok grad stimulerer til klarering og/eller utvidelse av nye og egnede lokaliteter. Dersom man mener at incentiveeffekten ved fordeling fullt ut basert på eksisterende MTB ikke er tilstrekkelig, kan et alternativ være å reservere en andel av kommunenes inntekter til fordeling på kommuner som har klarert nye lokaliteter, eller utvidet eksisterende lokaliteter. Et regneeksempel viser at en slik modell kan gi store utbetalinger til en enkeltkommune som departementet mener vil være urimelig. Et annet alternativ som vil kunne gi en økt incentiveeffekt er å la ny lokaliteter telle dobbelt sammenlignet med eksisterende lokaliteter. En slik ordning er trolig lettere å håndtere enn ordningen hvor en fast andel av fondet settes av til kommuner som har økt sin lokalitets-MTB. Et tredje alternativ kan være at en andel av fondet fordeles på kommunene hvor økt konsesjons-MTB tas i bruk. Inntektene fordeles likt på vertskommunene, uavhengig av antall lokaliteter og størrelsen på lokalitetene i antall tonn. Dette alternativet innebærer at det blir en egen fordelingsnøkkel for denne delen av inntektene, og fordelingen av midlene blir mer kompleks.

Departementet ber om høringsinstansenes innspill på om incentiveeffekten er tilstrekkelig ivare tatt ved fordeling fullt ut etter eksisterende MTB, eller om kommuner som øker sin lokalitets-MTB gjennom nytildelinger eller utvidelser bør premieres ytterligere utover at de kan øke sin andel av fondet.

Regionråd som alternativ til fordeling fastsatt av departementet

Et alternativ til at departementet fastsetter en fordelingsnøkkel er at kommunene selv blir enig om fordelingen seg imellom. Utbetaling vil eksempelvis kunne skje i et regionråd som fastsetter fordeling av inntektene på «sine» kommuner. Departementet legger til grunn at utbetaling fra fondet til regionrådet likevel må basere seg på en fordelingsnøkkel. Departementet antar at det i mange tilfeller vil være krevende for kommunene selv å bli enig om en fordeling, og at det uansett vil medføre et større administrasjonsbehov.

Størrelse og frekvens på utbetalinger fra fondet

Departementet har oppfattet at havbrukskommunene har vært opptatt av at utbetalinger fra fondet bør skje årlig for å gi jevne inntekter og størst mulig forutsigbarhet. Årlige utbetalinger er imidlertid en utfordring når inntekter fra tildeling av ny kapasitet kun vil oppstå annethvert år. Departementet har satt opp tre modeller for utbetaling fra fondet; 1. Umiddelbar utbetaling, 2. Fast utbetaling og 3. Prosentvis utbetaling. Når det gjelder om midlene kan anses som driftsmidler eller må inntektsføres i kommunens investeringsregnskaper, så er departementets vurdering at dette vil være frie midler som kommunene vil stå fritt til å disponere slik de ønsker. Hvorvidt inntekten skal føres i drifts- eller investeringsregnskapet vurderes ut fra de generelle regnskapsreglene for kommunesektoren, men forslaget i dette høringsnotatet legger opp til at inntektene for de berørte kommunene vil komme med jevne mellomrom.

1. Umiddelbar utbetaling

Modellen innebærer at kommunal sektors andel av inntektene utbetales med en gang vederlag for økt kapasitet er innbetalt, altså full utbetaling i år 1 og ingen utbetaling i år 2. Berørte kommuner og fylkeskommuner vil kunne høste renter av inntektene, spre bruken av midlene

over flere år, eller sette midlene i arbeid umiddelbart. Utbetalingene vil variere fra gang til gang, men vil til en viss grad være forutsigbare ettersom man en tid i forveien vil ha en god oppfatning av hvilke produksjonsområder som vil få vekst eller ikke. Denne modellen er det forvaltningsmessige enkleste alternativet, og overlater eventuell forvaltning til den enkelte kommune. Et alternativ kan være at halvparten av inntektene utbetales i år 1, mens den andre halvparten utbetales i år 2.

2. Fast utbetaling

Denne modellen innebærer at det bestemmes et fast beløp som årlig utbetales fra fondet til fordeling blant kommunene. Dette medfører at størrelsen på de samlede utbetalingene fra fondet er konstant, og at kommunenes får faste årlige inntekter. Dette gir kommunene forutsigbarhet med hensyn til inntekter fra fondet, men har samtidig flere administrative ulemper. Fast beløp må fastsettes så lavt at fondet ikke står i fare for å gå i minus. Det vil være krevende å anslå hvor store inntektene til havbruksfondet blir jf at dette avhenger av hvor mye vekst som tildeles, og hvilken pris som oppnås for ny kapasitet. Utbetalingene vil heller ikke nødvendigvis være helt faste ettersom fordelingsnøkkelen vil kunne endre seg. Utbetalingene vil kunne gi stor grad av forutsigbarhet, men vil også innebære at store midler vil bli holdt tilbake. Kommunene vil også i realiteten tape penger fordi det ikke beregnes renter mellom innbetaling og utbetaling fra statsbudsjettet. Dersom beløpet viser seg å være for høyt må det nedjusteres, eventuelt justeres opp hvis beløpet visere seg å være for lavt over tid. Alternativet innebærer altså ingen absolutt sikkerhet for noe fast beløp over tid.

3. Prosentvis utbetaling

Denne modellen innebærer at en fast andel av midlene i havbruksfondet utbetales årlig. Til forskjell fra modellen med fast utbetalingsbeløp vil størrelsen på utbetalingene variere med størrelsen på selve fondet, men sikrer samtidig en mindre varierende utbetaling enn modellen med umiddelbar utbetaling. Ved at kun en andel av midlene utbetales vil man sikre at havbruksfondet ikke kan gå i minus. Modellen har de samme utfordringene som modell 2 med forvaltning av tilbakeholdte midler samt innskrenkning av kommunens handlingsrom til å disponere sine inntekter etter som det til enhver tid vil være midler til gode i havbruksfondet. En høy prosentsats til utbetaling vil gi større grad av variasjon i utbetalingene, men minker andelen ubenyttede midler på fondet. En lavere prosentsats vil gi større grad av forutsigbarhet, men vil medføre at en stor grad av vederlagene fra vekst blir værende i havbruksfondet. Skulle man velge denne modellen må prosentsatsen fastsettes. Departementet ber om innspill til hvor stor prosentsats av havbruksfondet en mener bør utbetales i hver periode derom denne utbetalingsordningen skulle bli valgt. Dersom ønsket om jevnere utbetalinger er stort, vil denne modellen være et alternativ. Modellen sikrer samtidig at man omgår utfordringene med å fastsette et utbetalingsbeløp som ikke er for stort. Det vil likevel innebære utfordringer med forvaltning av tilbakeholdte midler, og begrense den enkelte kommunes handlingsrom til å disponere sine inntekter fra havbruksfondet.

Bør det opprettes et faktisk havbruksfond for fordeling av inntektene

Det beregnes ikke renter mellom tidspunktet hvor midlene inntekts- og utgiftsføres på statsbudsjettet. Et alternativ er at det faktisk opprettes et havbruksfond som blir ansvarlig for forvaltningen av midlene som er kommet inn, men som ennå ikke er utbetalt til kommunene. Skal midlene oppbevares på bankkonto, eller plasseres i verdipapirer, og hvem skal da forvalte midlene og hvilken risikoprofil skal velges. En slik forvaltning vil være kostnadskreven og kreve mest administrasjon.

Departementet antar at det vil være ulike oppfatninger om hvordan midlene best kan benyttes. Ved umiddelbar utbetaling, vil kommunen og fylkeskommunene selv kunne ta stilling til bruken av sin andel av inntektene.

Tabell 5 viser fordeling av en tenkt kommunes inntekter fra havbruksfondet over fire år under de forskjellige utbetalingsordningene. I tabellen antas det at kommunen har rett på 1 % andel av samlet proveny, og at det innbetales henholdsvis 1 mrd og 200 millioner i de to vekst-rundene under fireårsperioden. Det er videre brukt to eksempelbeløp for fast utbetaling, hvor hhv 100 og 300 millioner årlig utbetales av havbruksfondet til kommunene. Det brukes også to

eksempelsatser for prosentvis utbetaling på 50 % og 80 %, der denne andelen av havbruksfondet utbetales i to jevnstore deler over to år.

	Kommunens inntekt og rest hvert år	Umiddelbar utbetaling	Fast utbetaling: to eksempelbeløp som utbetales årlig		Prosentvis utbetaling: to eksempelsetser med jevn fordeling over to år	
			100 mill.	300 mill.	50%	80%
År 1, innbetaling 1 mrd. kr	Utbetalt beløp	10 mill.	1 mill.	3 mill.	2,5 mill.	4 mill.
	Resterende midler	0	9 mill.	7 mill.	7,5 mill.	6 mill.
År 2, innbetaling 0 kr	Utbetalt beløp	0	1 mill.	3 mill.	2,5 mill.	4 mill.
	Resterende midler	0	8 mill.	4 mill.	5 mill.	2 mill.
År 3, innbetaling 200 mill. kr	Utbetalt beløp	2 mill.	1 mill.	3 mill.	1,75 mill.	1,6 mill.
	Resterende midler	0	9 mill.	3 mill.	5,25 mill.	2,4 mill.
År 4, innbetaling 0 kr	Utbetalt beløp	0	1 mill.	3 mill.	1,75 mill.	1,6 mill.
	Resterende midler	0	8 mill.	0	3,5 mill.	0,8 mill.

Tabell 5: Utbetalinger til en kommune med 1 prosent av samlet proveny under forskjellige utbetalingsordninger

Miljømessige konsekvenser

Departementet mener at fordelingen av kommunal sektors inntekter fra fremtidige kapasitetsendringer ikke vil ha miljømessige konsekvenser. Miljømessige hensyn ivaretas som før i prosessen for klarering av nye lokaliteter.

Administrative og økonomiske konsekvenser

De administrative og økonomiske konsekvensene av forslaget avhenger i stor grad av størrelsen og frekvensen på utbetalinger fra havbruksfondet. Videre vil det ha administrative konsekvenser om det opprettes et fond – i ordets rette forstand – for forvaltning av midlene. En slik forvaltning vil være kostnadskreven og kreve mer administrasjon enn om utbetalinger skjer umiddelbart og den enkelte kommune kan ta ansvar for bruken av sin andel av inntektene.

Vurdering:

Regjeringen ønsker å legge til rette for videre vekst i oppdrettsnæringen. I havbruksmeldingen presenterer regjeringen et nytt system for justering av kapasiteten i oppdrettsnæringen basert på miljøindikatorer, handlingsregler og en inndeling av kysten i produksjonsområder. Mengden lakselus i sjøen er noe som har vært et problem i Hordaland, og som vil kunne begrense utvikling av nye lokaliteter i fylket. Dersom lakselus-situasjonen utvikler seg i negativ retning vil få produksjonsområder bli åpnet for vekst, og inntektene til fondet bli mindre.

Forholdet mellom matfiskanlegg og ville stammer av laks og sjøørret blir ikke beskrevet i høringsnotatet, men i «havbruksmeldingen» er overvåking av lakselus på villfisk nevnt som en av flere miljøindikatorer. Det er ikke lagt opp til etablering av «branngater» - dvs etablering av store oppdrettsfrie områder som barrierer mot spredning av parasitter og sykdom mellom produksjonsområder. Dette kan bli vurdert på et senere tidspunkt.

Askøy kommune har i dag tre godkjente matfiskanlegg i sjø.

Inntekter fra opprettelse av nye konsesjoner i hele landet vil bli fordelt på hele landet ut fra foreslått fordelingsmodell.

Kommunene blir bedt om å uttale seg til foreslått fordelingsnøkkel for Havbruksfondet, og eventuelle ringvirkninger som ikke er omtalt i høringsskrivet. Rådmannen mener at foreslått fordelingsnøkkel – dvs at kommunen får 70% av vederlaget for tildeling av ny kapasitet er positivt. At beløpet fordeles etter maksimal tillatt biomasse (MTB) i kommunen virker som en rettferdig fordeling av midlene, samtidig som den er etterprøvable og enkel å administrere.

At kommunenes andel av havbruksfondet blir utbetalt direkte (modell 1) vil gi kommunen størst inntekter, men vil gi svært varierende inntekter annet hvert år.

Folkehelseperspektiv:

Askøy kommune er en kommune i vekst. Askøy kommune har allerede arbeidsplasser innenfor akvakulturnæringen. Stedegen næring og ny kapital som brukes til befolkningens beste vil være en fordel for folkehelsen.

Økonomi:

Et havbruksfond vil generere inntekter til kommunen. Størrelsen på inntekten vil avhenge av hvor mange nye lokaliteter for akvakultur som opprettes på nasjonalt nivå. Fordelingsnøkkelen til kommunene drøftes i høringen.

Kommunen bør vurdere om en prosentandel - eksempelvis 20 % - av disse midlene bør øremerkes til et kommunalt «kyst-fond». Midlene i dette fondet kan eksempelvis brukes til undersøkelser i sjø og tiltak for en renere kyst og bedre forhold for vill laks og ørret, samt til avbøtende tiltak innenfor kommunens handlingsrom ved rømming av oppdrettsfisk. Askøy kommune har flere utfordringer knyttet til kystsonen, spesielt i forhold til forurensning i sjøbunn. Askøy kommune har blant annet inne en søknad om midler til Miljødirektoratet om kartlegging av ett område med forurenset sjøbunn. Miljødirektoratet krever normalt at kommunene bidrar med 50% av kostnaden i forbindelse med kartlegginger og 25% av kostnader i forbindelse med oppryddinger. Tiltak for å bedre forholdene i det marine miljø vil være positivt for både villfisk og oppdrettsfisk.

Kleppestø, 08.01.2016

Eystein Venneslan
Rådmann

Knut Natlandsmyr
Fagsjef

Rett utskrift:

02.02.16 Else Gammelsrød